

Gemeente Bunschoten

Analyse inzameling van huishoudelijk afval Rapportage fase 1: deeluitspraak Diftar

Juni 2019

Gijs van Bezooijen
Jouke Elsinga

maandag 3 juni 2019

Bunschoters laten ondergrondse containers links liggen

Omgekeerd inzamelen afval stevent af op fiasco

De afvalproblemen in Bunschoten zijn nog niet voorbij. Vorig jaar werd 191.000 kilo aan afval in PMD-containers afgekeurd, omdat er tussen het plastic ook restafval was gedumpt. Als gevolg daarvan verhoogt de gemeente de afvalstoffenheffing volgend jaar met 40 euro per huishouden.

Rachel van Kommer
Bunschoten

Door het vele 'vervuilde' afval in de PMD-containers (plastic, metaal en drinkkartons) heeft de gemeente Bunschoten meer verwerkings- en verbrandingskosten moeten betalen. Het verwerken van het restafval en het PMD kostte de gemeente bij elkaar vorig jaar 164.000 euro. De kosten vielen daardoor 18.000 euro hoger uit dan begroot. De inkomsten voor PMD en oud papier waren lager dan begroot vanwege de dalende marktprijzen.

Opbrengrst
De afvalproblemen stapelen zich voor de gemeente op, want ook de opbrengst uit de ondergrondse

▲ De ondergrondse afvalinzameling in Bunschoten-Spakenburg stuit om verzet bij inwoners. De tarieven voor inzameling gaan verder omhoog. FOTO: CASPIUS/L. REEDMAN

Vlam in de afvalpan

Inhoud onderzoek

- a) Onderzoekskader
  - b) Beknopte geschiedenis afval inzameling Bunschoten
  - c) Vergelijking met andere gemeenten
  - d) Analyse en conclusies Benchmark NVRD/CBS
  - e) Ervaringen van de gemeente Urk
  - f) PMD vervuiling
  - g) Nul aanbiedingen
  - h) Scenario's Bunschoten met handhaving of afschaffing van diftar
-
- Nascheiding (in vervolgonderzoek)

Betrokkenen bij het onderzoek

Rieneke Gerkema, beleidsmedewerker gemeente Bunschoten

Adriaan Versluis, idem

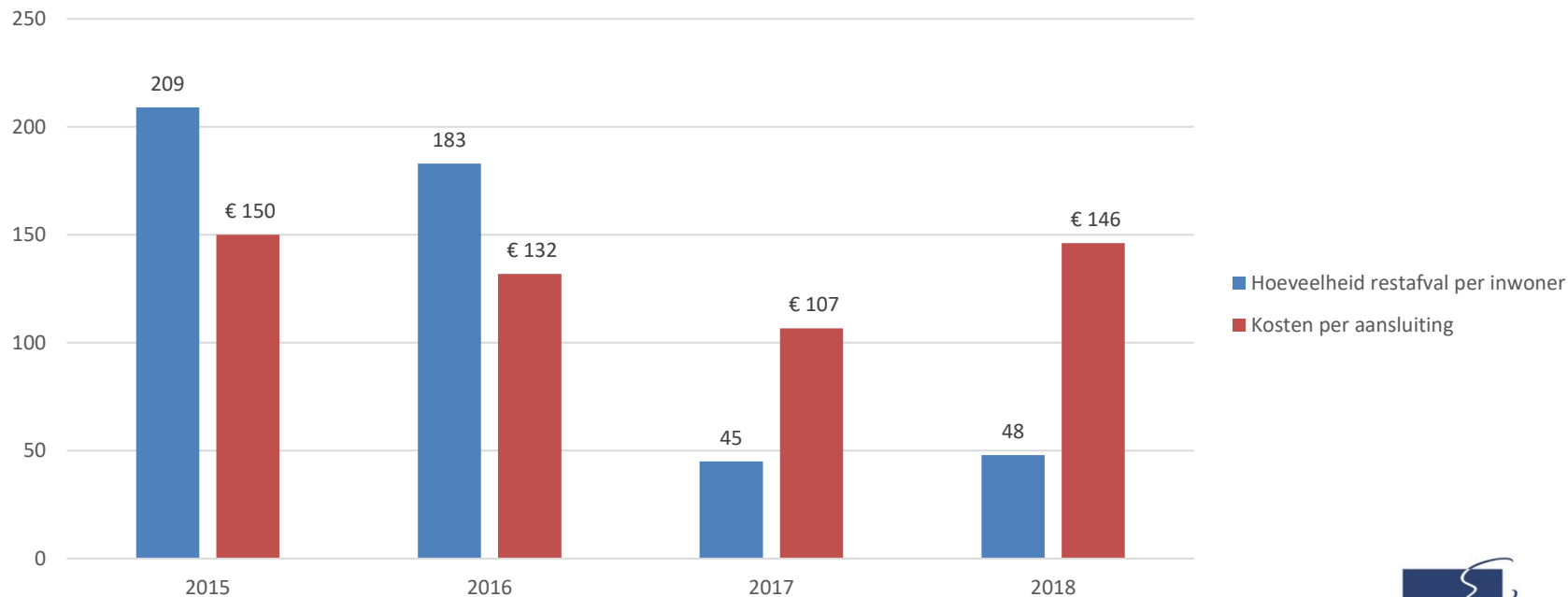
Jouke Elsinga, adviseur afval gerelateerde projecten

Gijs van Bezooijen, projectleider, specialist afvalverwijdering

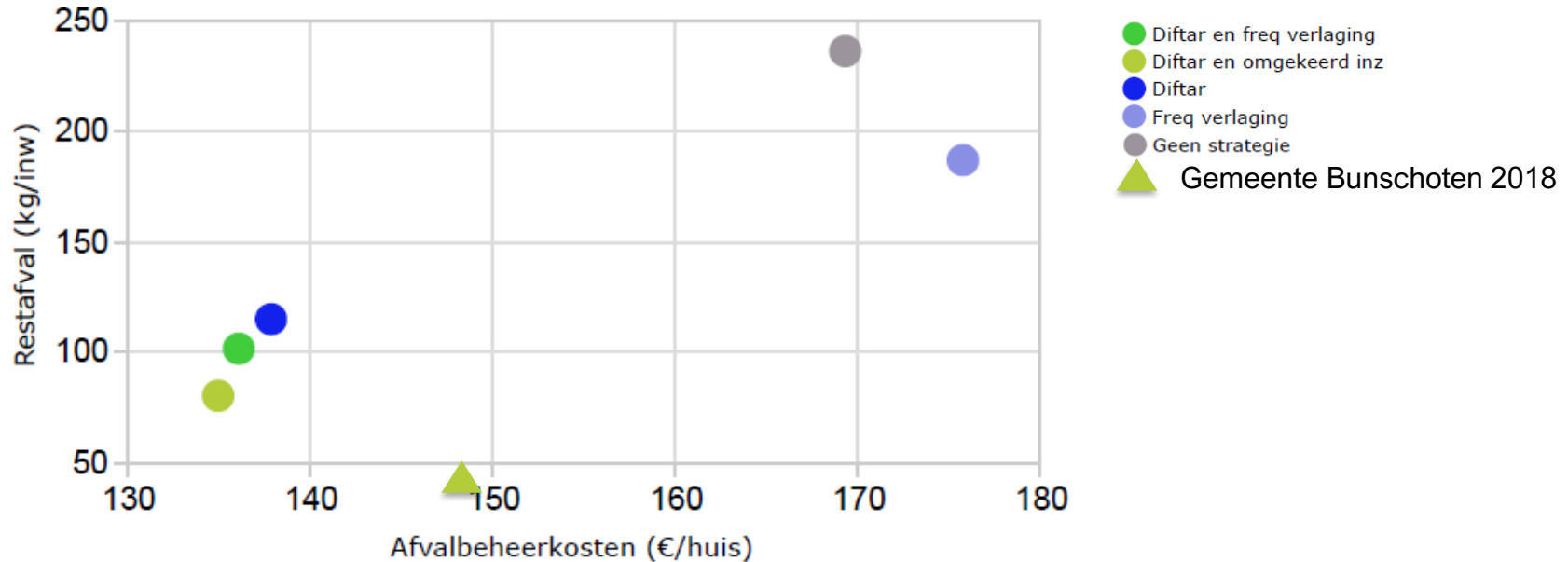
- Uitvraag gemeente Bunschoten
- Gegevensbronnen
- Indeling type gemeenten
- Duurzaam afvalbeleid
- Methoden van afvalinzameling
- Sturingsmogelijkheden
- Kosten van afvalverwijdering
- Verwijderingsmogelijkheden voor deelstromen

Beknopte geschiedenis inzameling Bunschoten

Geschiedenis afvalbeheerskosten en hoeveelheid restafval Bunschoten

Verschillende inzamel methodieken klasse D gemeenten

Bron: benchmark huishoudelijk afval NVRD

Analyse inzamel methodieken (NVRD benchmark, 1)

- Reductie van hoeveelheid restafval gaat -gemiddeld- hand in hand met verlaging van kosten.
- De door gemeenten gekozen inzamelmethodiek heeft erg veel invloed op de totale kosten en op de hoeveelheid restafval.
- Bunschoten scoort zeer goed met 48 kg restafval per inwoner in 2018.
- De afvalbeheerskosten in 2017 bedroegen € 107 per aansluiting. Door onder meer de intensivering van de inzameling van PMD zijn de afvalbeheerskosten in 2018 gestegen tot € 146,- per aansluiting.
- Bunschoten valt net in de categorie “klasse D”. Wanneer Bunschoten met “klasse C” vergeleken zou worden, dan zouden de kosten van Bunschoten relatief laag zijn.

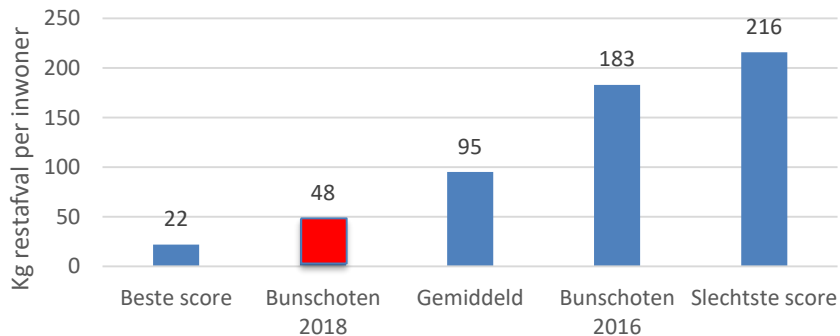
Analyse inzamel methodieken (NVRD benchmark, 2)

- Alleen omgekeerd inzamelen (zonder toepassing van diftar) komt niet voor in klasse D gemeenten die meedoen aan de benchmark.
- Alleen omgekeerd inzamelen (zonder toepassing van diftar) komt wel voor in klasse C gemeenten die meedoen aan de benchmark. Deze gemeenten waren in 2017 €20,- per aansluiting duurder uit dan Bunschoten in 2018. Verder hebben deze gemeenten circa 155 kg per inwoner meer restafval dan Bunschoten.

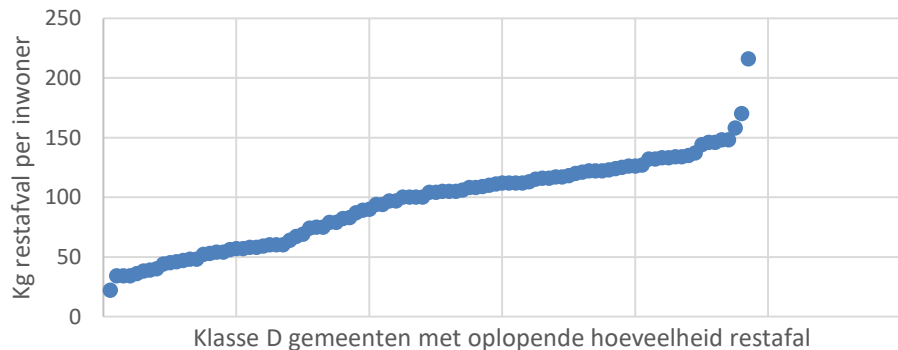
Opmerking: Vergeleken met 2018 waren er in 2017 minder strenge criteria voor de zuiverheid van PMD en werd een lager tarief voor de verbrandingsbelasting toegepast.

Hoeveelheid restafval:

Hoeveelheid restafval per inwoner in klasse D gemeenten. Pijljaar 2016. Bron: CBS

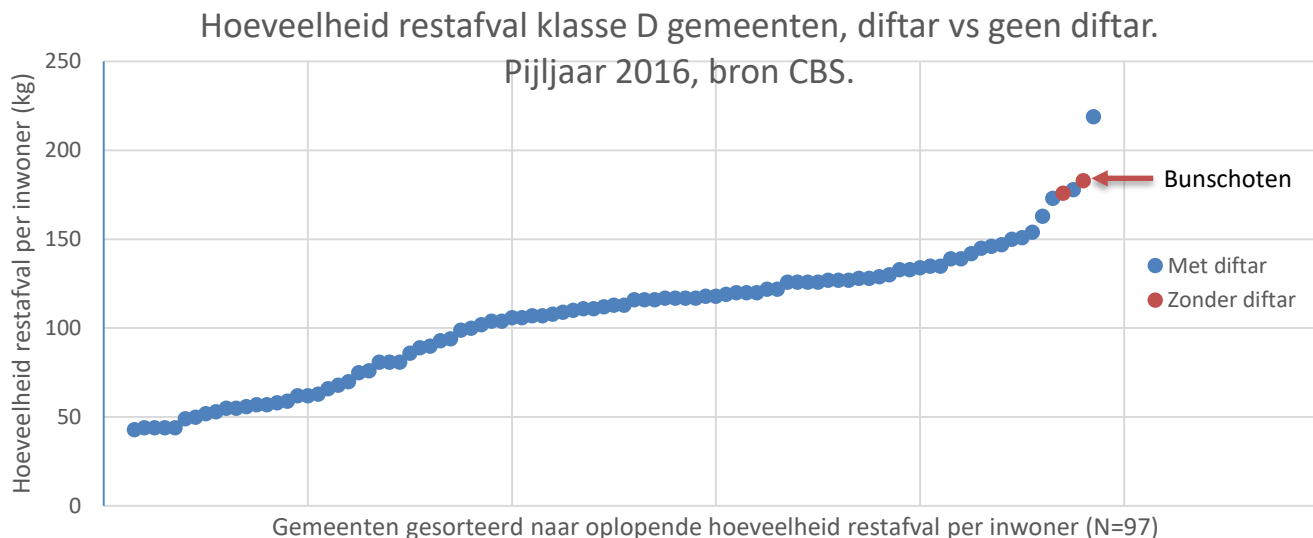

Hoeveelheid restafval per inwoner in klasse D gemeenten. Pijljaar 2016. Bron CBS

- Met de hoeveelheid restafval van 2018 zou Bunschoten in 2016 op de 10^e plaats (van de 97 “klasse D” gemeenten) staan. Hier mee is Bunschoten een “topscorder”.
- VANG doelstelling 2020 (100 kg restafval per inwoner) zijn al ruimschoots gehaald.
- VANG doelstelling 2025 (30 kg restafval) nog niet gehaald.

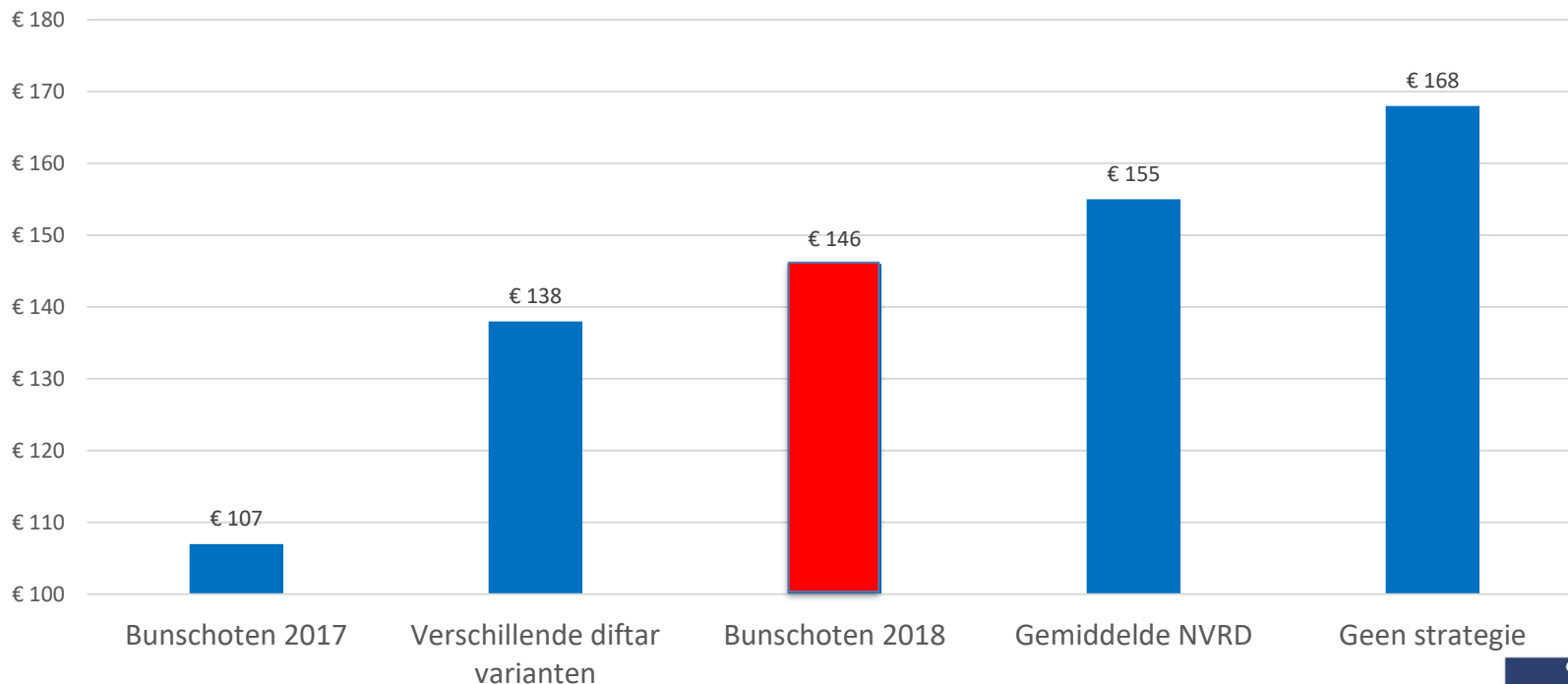
Het diftar systeem

- Er waren in 2016 slechts twee van de 97 gemeenten zonder diftar (waaronder Bunschoten). Deze gemeenten scoorden slecht met betrekking tot hoeveelheid restafval.

Afvalbeheerskosten

Afvalbeheerskosten klasse D gemeenten 2017 (exc.BTW)

Analyse CBS statistiek en NVRD benchmark

- Diftar zorgt voor een forse kostendaling ten opzichte van gemeenten zonder diftar.
- Diftar zorgt tevens voor een forse daling in restafval.
- Uit deze NVRD Benchmark blijkt dat afschaffing van diftar tot minder goede resultaten zal leiden.
- Afvalbeheerskosten Bunschoten in 2018 zijn circa € 9,- lager dan de gemiddelde kosten van *alle* klasse D gemeenten in 2017. Wat dat betreft doet Bunschoten het goed.
- De afvalbeheerskosten van Bunschoten waren in 2017 € 31,- per huishouden lager dan het gemiddelde van gemeenten die diftar toepassen.

Conclusies op basis van vergelijkend cijfermateriaal

- De 2020 doelstelling - < 100 kg restafval per inwoner in 2020 - wordt nagenoeg alleen gehaald door 'Diftar' gemeenten
- De strategie van omgekeerd inzamelen + diftar scoort het beste, op zowel kosten als vermindering van de hoeveelheid restafval
- Zonder diftar en omgekeerd inzamelen zijn de VANG doelstellingen zeer lastig te halen.
- Omgekeerd inzamelen zonder diftar leidt tot kostenverhoging en tot stijging van de hoeveelheid restafval.
- Uit de praktijk blijkt dat te ruime aanbiedingsfaciliteiten tot vervuiling kan leiden.

Scenario's Bunschoten

Bij de presentatie van de scenario's gelden onderstaande kanttekeningen:

- De afvalstoffenbelasting gaat met € 20 per ton omhoog vanaf 2019. Bij gelijkblijvende hoeveelheid restafval is dit een extra kostenpost van € 20.000,-
- Het service niveau van Bunschoten met betrekking tot PMD inzameling is relatief hoog. Kosten: circa € 80.000 per jaar. (Exclusief de afkeur kosten van het PMD).
- Het hoge service niveau van AVU en ROVA is een onderdeel van de kosten
- De verwerking van afval wordt op dit moment opnieuw door AVU aanbesteed: rekening moet worden gehouden met hogere tarieven voor restafval en GFT (krapte op de markt voor afvalverwerking).

Scenario's Bunschoten

Scenario 1.0: Handhaving huidige systeem.

Service neutraal.

Scenario 1.1: Huidige systeem met frequentieverlaging PMD.

Service verlagend.

Scenario 1.2: Huis aan huisinzameling restafval, handhaving diftar.

Service verhogend.

Scenario 2.0: Afschaffing diftar, omgekeerd inzamelen blijft.

Service neutraal.

Effecten scenario's Bunschoten met behoud diftar

Scenario 1.0: Handhaving huidige systeem

- Verwachte hoeveelheid restafval: 48 kg pp
- De huidige kosten (2018) worden in verband met de afvalstoffenbelasting en het verwachte hogere verbrandingstarief met € 50.000,- verhoogd

Scenario 1.1: Service verlaging huidige systeem door frequentieverlaging PMD

- Verwacht lichte toename (3kg) hoeveelheid restafval, totaal: 51 kg pp.
- Verwachting kostenbesparing ten opzichte van 2018: € 45.000,-

Scenario 1.2: Service verhoging: Huis aan huisinzameling rest, handhaving diftar.

- Verwacht hoeveelheid restafval: 78 kg pp
- Verwachting kostenverhoging ten opzichte van 2018: € 210.000,-

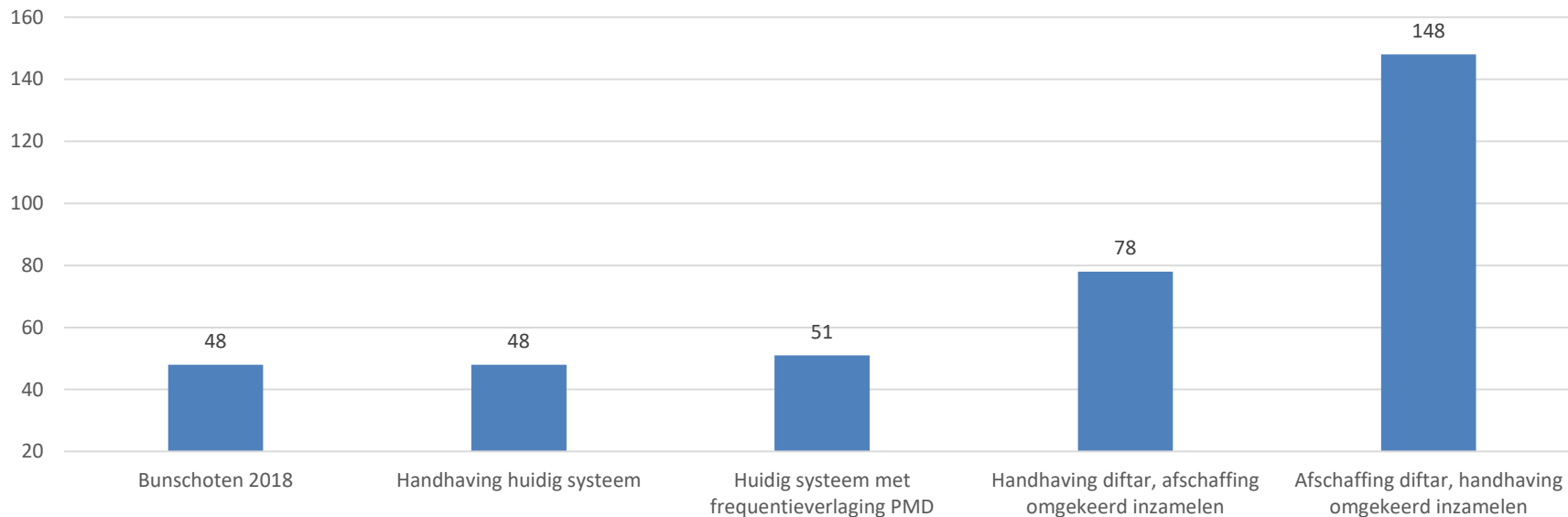
Effecten scenario's Bunschoten, afschaffing Diftar

Scenario 2.0: Service neutraal: Afschaffing diftar, handhaving omgekeerd inzamelen

- Verwacht hoeveelheid restafval: 148 kg pp ('krappe' inschatting)
- Verwachting kosten € 535.000, -

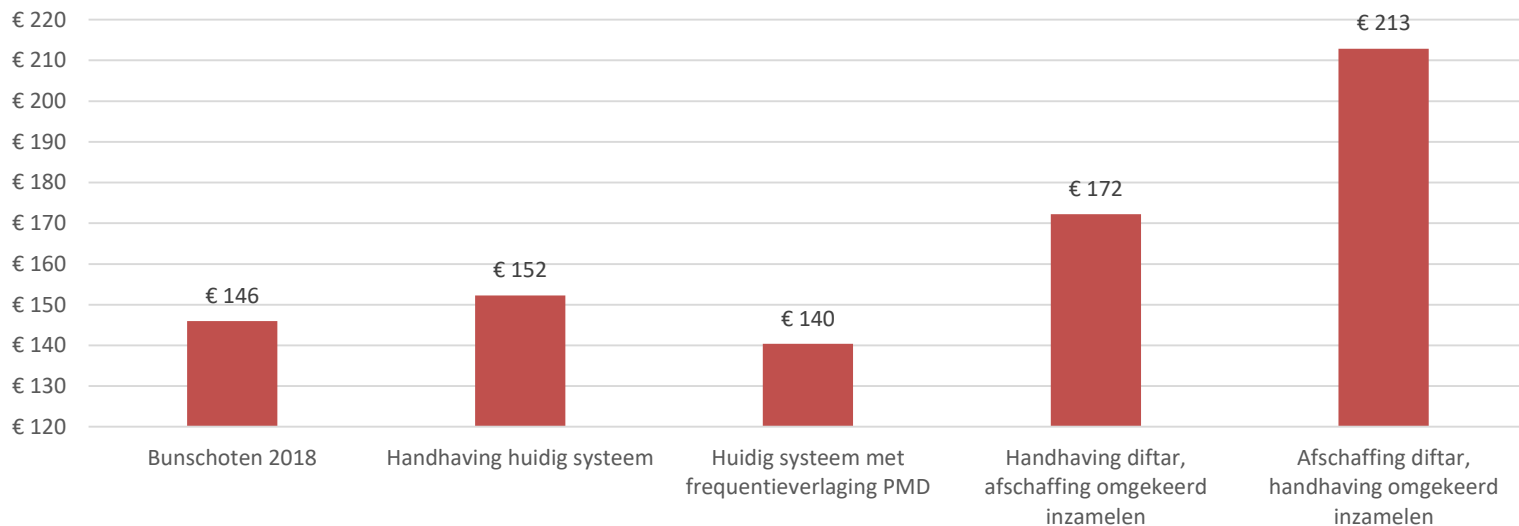
Samenvatting hoeveelheid restafval verschillende scenario's

Restafval per persoon per jaar voor verschillende scenario's

Samenvatting afvalbeheerskosten verschillende scenario's

Afvalbeheerskosten (exclusief BTW) per aansluiting voor verschillende scenario's

Voorbeeld afschaffing diftar: gemeente URK

	Urk	Bunschoten
Inwoners	20.000	21.000
Huishoudens	6.150	8.000
Hoogbouw	14%	19%

- 2002: Diftar ingevoerd.
- 2008: Diftar afgeschaft: “gemac” systeem ingevoerd.
- Hoeveelheid restafval 2018: 207 kg/inwoner.
- Kostendekkende afvalstoffenheffing 2020: € 370,- per meerpersoons huishouden.
- Zeer ongewelvallig resultaat, maar huiverig om weer terug te gaan vanwege het als politiek lastig te veranderen traject (‘gezichtsverlies’).

PMD onderzoek

- Een diftar systeem heeft een beperkt positief effect op de PMD zuiverheid.
- Het gebruik van zakken leidt tot meer zuiverheid dan bij gebruik van mc's.
- De hoeveelheid ingezameld PMD is niet van invloed op de zuiverheid.
- Er blijkt een zwakke relatie te zijn tussen de ingezamelde hoeveelheid restafval en de vervuiling van het PMD (statistisch gezien niet significant).

Bron: “Samenstelling ingezameld kunststof/PMD verpakkingen”
Witteveen en Bos

Nul aanbiedingen

- Bij gemeenten met diftar komen altijd nul aanbiedingen voor.
- Bij gemeenten met minder dan 50 kg restafval/inw. varieert het landelijk percentage nul aanbiedingen tussen de 20-25%; Bunschoten ligt hier met 18,4% iets onder.
- Lekstromen voor het restafval zijn:
  - Openbare afval bakken (circa 0,5 kg/inwoner)
  - Deponie in bedrijfsafval containers (varieert van 2 tot 7 kg)
  - Vervuiling van deelstromen (GFT en PMD). Inschatting: 0,5-1kg.
  - Milieustraat
- Bron: “Onderzoek 0-aanbod bij diftar”
Rijkswaterstaat